

Geregistreeerde Belgische norm

NBN EN ISO 14001 NL

2e uitg., april 2014

Normklasse: X 51

Milieumanagementsystemen - Eisen met richtlijnen voor gebruik (ISO 14001:2004)(+AC:2009)

Systèmes de management environnemental - Exigences et lignes directrices pour son utilisation (ISO 14001:2004) (+ AC:2009)

Environmental management systems - Requirements with guidance for use (ISO 14001:2004) (+ AC:2009)

Toelating tot publicatie: 25 april 2014

Vervangt NBN EN ISO 14001 (1996).

Deze Europese norm EN ISO 14001: 2004 heeft de status van een Belgische norm.

Deze Europese norm bestaat in drie officiële versies (Duits, Engels, Frans).

De Nederlandstalige versie is uitgegeven onder de verantwoordelijkheid van het NBN. Deze NBN EN ISO 14001 NL is identiek aan de NBN EN ISO 14001, 2e uitg., december 2004 en heeft dezelfde status als de officiële versies.

Hoewel de grootste zorg is besteed aan deze Nederlandstalige uitgave, kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Het NBN kan dan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor rechtstreekse en/of onrechtstreekse schade, ontstaan door of verband houdend met de toepassing van deze uitgave.

Bureau voor Normalisatie - Jozef II-straat 40 - 1000 Brussel - België

Tel: +32 2 738 01 12 - Fax: +32 2 733 42 64 - E-mail: info@nbn.be - NBN Online: www.nbn.be
Bank 000-3255621-10 IBAN BE41 0003 2556 2110 BIC BPOTBEB1 BTW BE0880857592

*norme belge
enregistrée*

NBN EN ISO 14001 NL

2e éd., avril 2014

Indice de classement: X 51

Systèmes de management environnemental - Exigences et lignes directrices pour son utilisation (ISO 14001:2004) (+ AC:2009)

Milieumanagementsystemen - Eisen met richtlijnen voor gebruik (ISO 14001:2004)(+AC:2009)

Environmental management systems - Requirements with guidance for use (ISO 14001:2004) (+ AC:2009)

Autorisation de publication: 25 avril 2014

Remplace NBN EN ISO 14001 (1996).

La présente norme européenne EN ISO 14001: 2004 a le statut d'une norme belge.

La présente norme européenne existe en trois versions officielles (allemand, anglais, français).

La version en néerlandais est publiée sous la responsabilité du NBN. Cette norme NBN EN ISO 14001 NL est identique à la NBN EN ISO 14001, 2e éd. décembre 2004 et a le même statut que les versions officielles.

Bien que le plus grand soin ait été apporté à la réalisation de cette édition néerlandaise, des erreurs ou omissions ne peuvent être totalement exclues. Par conséquent, le NBN décline toute responsabilité pour les dommages directs et/ou indirects dus ou liés à l'application de la présente édition.

Bureau de Normalisation - rue Joseph II 40 - 1000 Bruxelles - Belgique

Tél: +32 2 738 01 12 - Fax: +32 2 733 42 64 - E-mail: info@nbn.be - NBN Online: www.nbn.be

Banque 000-3255621-10 IBAN BE41 0003 2556 2110 BIC BPOTBEB1 TVA BE0880857592

Nationaal voorwoord

De Europese norm werd door het Bureau voor Normalisatie (NBN) ongewijzigd geregistreerd en gepubliceerd als Belgische norm.

De Nederlandstalige versie van deze norm is opgesteld door het NEN.

Deze NBN-versie is grotendeels gebaseerd op de NEN-versie, maar houdt tegelijk rekening met een aantal verschillen op het vlak van terminologie tussen Nederland en Vlaanderen. De onderstaande synoniemenlijst vermeldt de termen waarvoor het NBN een afwijkende keuze heeft gemaakt.

Synoniemenlijst

<i>Engelse term</i>	<i>Nederlandse term in de NEN-versie</i>	<i>Nederlandse term in de NBN-versie</i>
trade association	brancheorganisatie	beroepsfederatie

NBN EN ISO 14001 NL (2014)

(blanco)

EUROPESE NORM
 EUROPÄISCHE NORM
 EUROPEAN STANDARD
 NORME EUROPÉENNE

EN ISO 14001

november 2004

ICS 13.020.10

Vervangt EN ISO 14001:1996

Nederlandstalige versie

**Milieumanagementsystemen – Eisen met richtlijnen voor gebruik
 (ISO 14001:2004)**

Umweltmanagementsysteme –
 Anforderungen mit Anleitung zur
 Anwendung (ISO 14001:2004)

Environmental management systems –
 Requirements with guidance for use
 (ISO 14001:2004)

Systèmes de management environnemental
 – Exigences et lignes directrices pour son
 utilisation (ISO 14001:2004)

Deze Europese norm is door de CEN aangenomen op 13 november 2004. De Nederlandstalige versie is uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het NBN en heeft dezelfde status als de officiële versies.

De CEN-leden zijn verplicht zich te houden aan het huishoudelijk reglement van de CEN/CENELEC waarin is vastgelegd onder welke voorwaarden aan deze Europese norm, zonder veranderingen, de status van nationale norm moet worden gegeven. Bijgewerkte lijsten van en bibliografische gegevens betreffende zulke nationale normen kunnen op aanvraag worden verkregen bij het centrale secretariaat en bij elk CEN-lid.

Deze Europese norm bestaat in drie officiële versies (Duits, Engels en Frans). Een versie in een andere taal, die onder verantwoordelijkheid van een CEN-lid in zijn landstaal is gemaakt en die is aangemeld bij het centrale secretariaat, heeft dezelfde status als de officiële versies.

Leden van de CEN zijn de nationale normalisatie-organisaties van België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

EUROPESE COMMISSIE VOOR NORMALISATIE
 EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG
 EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
 COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
CEN Managementcentrum: Marnixlaan 17, B-1000 Brussel

Voorwoord

Deze norm (EN ISO 14001:2004) werd opgesteld door de technische commissie ISO/TC 207 "Environmental management" in samenwerking met het CEN Management Centre (CMC).

Deze Europese norm vervangt EN ISO 14001:1996.

Aan deze Europese norm moet uiterlijk per mei 2005 de status van nationale norm worden gegeven, ofwel door publicatie van een identieke tekst, of door bekrachtiging, en nationale normen die hiermee in strijd zijn, moeten uiterlijk per mei 2005 worden ingetrokken.

Volgens het huishoudelijk reglement van de CEN/CENELEC zijn de normalisatie-instituten van de volgende landen verplicht deze Europese norm in te voeren: België, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

Kennisgeving van bekrachtiging

De tekst van ISO 14001:2004 is door de CEN ongewijzigd goedgekeurd als EN ISO 14001:2004.

INTERNATIONALE NORM

ISO 14001

2e uitgave
2004-11-15

Milieumanagementsystemen – Eisen met richtlijnen voor gebruik

*Environmental management systems — Requirements with
guidance for use*

*Systèmes de management environnemental — Exigences et lignes
directrices pour son utilisation*

Referentienummer
ISO 14004:2004 (N)

© ISO 2004

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	6
1 Onderwerp en toepassingsgebied	9
2 Normatieve verwijzingen	9
3 Termen en definities	9
4 Milieumanagementsysteemeisen	12
4.1 Algemene eisen.....	12
4.2 Milieubeleid.....	12
4.3 Planning.....	12
4.3.1 Milieuaspecten.....	12
4.3.2 Wettelijke en andere eisen.....	13
4.3.3 Doelstellingen, taakstellingen en programma('s).....	13
4.4 Implementatie en uitvoering.....	13
4.4.1 Middelen, taakverdeling, verantwoordelijkheid en bevoegdheid.....	13
4.4.2 Bekwaamheid, training en bewustzijn.....	14
4.4.3 Communicatie.....	14
4.4.4 Documentatie.....	14
4.4.5 Beheersing van documentatie.....	15
4.4.6 Beheersing van werkzaamheden.....	15
4.4.7 Voorbereid zijn en reageren op noodsituaties.....	15
4.5 Controle.....	16
4.5.1 Monitoring en meting.....	16
4.5.2 Beoordeling van de naleving.....	16
4.5.3 Afwijking, corrigerende maatregelen en preventieve maatregelen.....	16
4.5.4 Beheersing van registraties.....	16
4.5.5 Interne audit.....	17
4.6 Directiebeoordeling.....	17
Bijlage A (informatief) Richtlijn voor het gebruik van deze internationale norm	19
Bijlage B (informatief) Verbanden tussen ISO 14001:2004 en ISO 9001:2000	29
Bibliografie	33

Voorwoord

ISO (*International Organization for Standardization*) is een wereldwijde federatie van nationale normalisatie-instituten (de ISO-leden). Het voorbereidingswerk voor internationale normen wordt doorgaans uitgevoerd door de technische commissies van de ISO. Elk lid dat interesse heeft in een onderwerp waarvoor een technische commissie is samengesteld, heeft recht op vertegenwoordiging in deze commissie. Internationale organisaties, zowel overheidsinstanties als NGO's, nemen in samenwerking met ISO ook deel aan deze werkzaamheden. ISO werkt nauw samen met de International Electrotechnical Commission (IEC) inzake alle elektrotechnische normalisatie.

Internationale normen worden opgesteld overeenkomstig de voorschriften die in de ISO/IEC Directives Part 2 zijn opgenomen.

De voornaamste taak van de technische commissies is de voorbereiding van internationale normen. Ontwerpversies van internationale normen die zijn aangenomen door de technische commissies, worden ter stemming voorgelegd aan de leden. Publicatie als internationale norm vereist goedkeuring van ten minste 75 % van de stemmen die zijn uitgebracht door deelnemende leden.

Er wordt gewezen op de mogelijkheid dat sommige elementen van dit document onderwerp kunnen zijn van patentrechten. ISO is niet verantwoordelijk voor identificatie van dergelijke patentrechten.

ISO 14001 is opgesteld door technische commissie ISO/TC 207 "Environmental management", subcommissie SC 1 "Environmental management systems".

Deze tweede versie vervangt de eerste versie (ISO 14001:1996), die daarmee komt te vervallen. Deze versie is een technische herziening.

Inleiding

Allerlei soorten organisaties streven in toenemende mate naar een goede en aantoonbare milieuprestatie door beheersing van de effecten van hun activiteiten, producten en diensten op het milieu in overeenstemming met hun milieubeleid en -doelstellingen. Zij doen dit binnen de context van steeds stringenter wetgeving, de ontwikkeling van financieel-economische beleidslijnen en andere maatregelen ter bevordering van milieubescherming, en de toenemende bezorgdheid die door belanghebbenden wordt geuit over milieuzaken en duurzame ontwikkeling.

Veel organisaties hebben "milieubeoordelingen" of "milieuaudits" uitgevoerd om hun milieuprestatie te beoordelen. Op zichzelf geven deze "beoordelingen" en "audits" een organisatie nog niet voldoende zekerheid dat haar prestaties niet alleen nu voldoen aan de vereisten van de wet en het eigen milieubeleid, maar dit ook zullen blijven doen. Om doeltreffend te zijn moeten deze instrumenten worden toegepast als onderdeel van een gestructureerd milieumanagementsysteem dat is geïntegreerd in de organisatie.

Internationale normen voor milieumanagement bieden organisaties de elementen van een doeltreffend milieumanagementsysteem (MMS), dat kan worden geïntegreerd met andere managementeisen en helpen zo organisaties doelen op milieu en economisch gebied te bereiken. Deze normen zijn net zoals andere internationale normen, niet bedoeld voor het creëren van niet-tarifaire handelsbelemmeringen of voor het uitbreiden of veranderen van de wettelijke verplichtingen waaraan een organisatie moet voldoen.

Deze internationale norm specificeert de eisen van een milieumanagementsysteem, om zo een organisatie in staat te stellen een beleid en doelstellingen te ontwikkelen en te implementeren waarbij rekening wordt gehouden met de wettelijke eisen en informatie over belangrijke milieuaspecten. De norm is opgesteld met de bedoeling toepasbaar te zijn op allerlei organisaties ongeacht hun aard en omvang en in velerlei geografische, culturele en maatschappelijke omstandigheden. De basis voor de benadering is weergegeven in figuur 1. Het succes van het systeem is afhankelijk van de betrokkenheid op alle niveaus en in alle functies, en vooral van de directie. Een dergelijk systeem stelt een organisatie in staat een milieubeleid te ontwikkelen, doelstellingen en processen vast te stellen om de beleidsverplichtingen te realiseren, de benodigde maatregelen te treffen om de prestaties te verbeteren en aan te tonen dat het systeem voldoet aan de eisen van deze internationale norm. Het algehele doel van deze internationale norm is het ondersteunen van milieubescherming en voorkomen van milieuvervuiling in harmonie met sociaal-economische behoeften. Hierbij dient te worden opgemerkt dat veel van de eisen van de norm gezamenlijk kunnen worden behandeld of op ieder gewenst tijdstip opnieuw aan de orde kunnen worden gesteld.

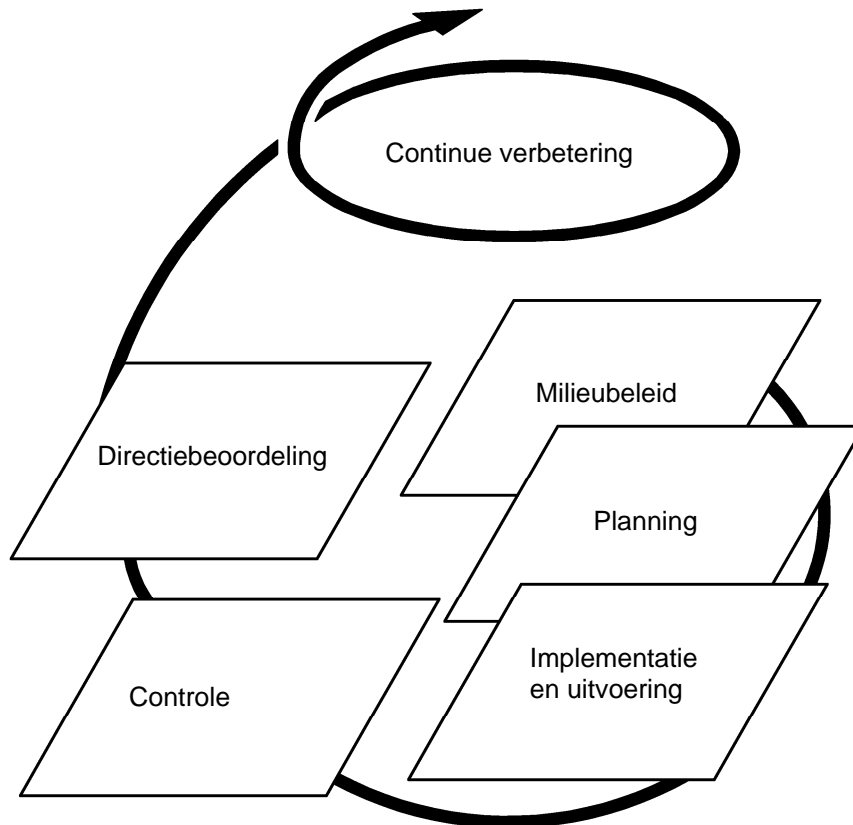
De herziening van deze norm is gericht op verduidelijking van de eerste editie uit 1996. Daarbij is vooral rekening gehouden met de bepalingen van ISO 9001:2000 om de compatibiliteit van de twee normen te verbeteren ten behoeve van de gebruikers.

Voor het gebruiksgemak hebben de paragrafen van hoofdstuk 4 van deze internationale norm en die van bijlage A vergelijkbare nummers. Zo behandelen 4.3.3 en A.3.3 bijvoorbeeld beide doelstellingen, taakstellingen en programma('s), en gaan 4.5.5 en A.5.5 beide over interne audits.

Bijlage B geeft de relaties en globale technische overeenkomsten aan tussen ISO 14001:2004 en ISO 9001:2000 en omgekeerd.

Er is een belangrijk onderscheid tussen deze internationale norm, die de eisen beschrijft voor het milieumanagementsysteem van een organisatie en die kan worden gebruikt voor certificatie en/of eigenverklaring van het milieumanagementsysteem van een organisatie en een niet voor certificatie doeleinden opgestelde richtlijn die is bedoeld om een organisatie algemene hulp te bieden bij het inrichten, implementeren of verbeteren van een milieumanagementsysteem. Milieumanagement omvat een breed scala van aspecten, waarvan sommige met gevolgen voor de strategie en concurrentiepositie. Het aantonen van een succesvolle implementatie van deze internationale norm kan door een organisatie worden gebruikt om belanghebbenden te verzekeren dat zij beschikt over een passend milieumanagementsysteem.

Advies over ondersteunende milieumanagementtechnieken wordt opgenomen in andere internationale normen, vooral die over milieumanagement in de documenten vastgesteld door ISO/TC 207 (in de ISO 14000 serie). Elke verwijzing in deze internationale norm naar andere internationale normen dient slechts ter informatie.

OPMERKING Deze internationale norm is gebaseerd op de methodologie die bekend staat als "Plan-Do-Check-Act" (PDCA). PDCA kan kort worden beschreven als volgt:

- Plan: het vaststellen van de doelstellingen en processen die nodig zijn om resultaten te bereiken die in overeenstemming zijn met het milieubeleid van de organisatie
- Do: het implementeren van de processen
- Check: het bewaken en meten van processen ten opzichte van het milieubeleid, doelstellingen, wettelijke en andere eisen, alsmede het rapporteren van de resultaten
- Act: het treffen van maatregelen om de prestaties van het milieumanagementsysteem continue te verbeteren

Veel organisaties besturen hun werkzaamheden door een systeem toe te passen van processen en hun interacties, dat de "procesbenadering" kan worden genoemd. ISO 9001:2000 stimuleert het gebruik van de procesbenadering. Aangezien PDCA kan worden toegepast op alle processen, worden de twee methodologieën als compatibel beschouwd.

Figuur 1 — Milieumanagementsysteemmodel van deze internationale norm

Deze internationale norm bevat alleen die eisen die objectief kunnen worden geaudit. Organisaties die behoefte hebben aan een meer algemene richtlijn voor een breed scala van aandachtspunten van het milieumanagementsysteem worden verwezen naar ISO 14004:2004.

EN ISO 14001:2004

Deze internationale norm stelt geen absolute eisen voor milieuprestaties behalve dan de in het milieubeleid vastgelegde verbintenis tot het voldoen aan de van toepassing zijnde wettelijke eisen en andere eisen die de organisatie onderschrijft, tot het voorkomen van milieuvervuiling en tot continue verbetering. Twee organisaties met vergelijkbare werkzaamheden, maar met een milieuprestatie op verschillend niveau kunnen daarom beide aan de eisen van deze norm voldoen.

Het op systematische wijze overnemen en implementeren van een scala van milieumanagementtechnieken kan bijdragen aan optimale resultaten voor alle belanghebbenden. Toepassing van deze internationale norm zal op zich echter geen garantie zijn voor optimale milieuresultaten. Om milieudoelstellingen te bereiken kan het milieumanagementsysteem organisaties aanzetten tot overweging van implementatie van de best beschikbare technieken, voor zover geschikt en economisch haalbaar. Hierbij behoort wel terdege rekening te worden gehouden met de kosteneffectiviteit van dergelijke technieken.

Deze internationale norm bevat geen eisen die specifiek horen bij andere managementsystemen zoals voor kwaliteit, arbeidsomstandigheden, financieel management of risicomanagement, hoewel de onderdelen van deze norm kunnen worden afgestemd op of geïntegreerd met die van andere managementsystemen. Een organisatie kan haar bestaande managementsyste(e)m(en) aanpassen om een milieumanagementsysteem in te richten dat voldoet aan de eisen van deze internationale norm. Het moet echter duidelijk zijn dat de toepassing van verscheidene onderdelen van het managementsysteem kan verschillen naar gelang het beoogde doel en de belanghebbende partijen die erbij betrokken zijn.

De mate van gedetailleerdheid en complexiteit van het milieumanagementsysteem en de hoeveelheid documentatie en middelen die eraan worden gewijd, zullen afhankelijk zijn van een aantal factoren, zoals het toepassingsgebied van het systeem, de grootte van de organisatie en de aard van haar activiteiten, producten en diensten. Dit kan vooral het geval zijn voor kleine en middelgrote ondernemingen.

Milieumanagementsystemen – Eisen met richtlijnen voor gebruik

1 Onderwerp en toepassingsgebied

Deze internationale norm specificeert de eisen voor een milieumanagementsysteem die een organisatie in staat stellen beleid en doelstellingen te ontwikkelen en te implementeren, rekening houdend met wettelijke en andere eisen die de organisatie onderschrijft en met informatie over belangrijke milieuaspecten. De norm is van toepassing op de milieuaspecten die de organisatie identificeert als aspecten die zij kan beheersen en aspecten die zij kan beïnvloeden. De norm stelt zelf geen specifieke criteria voor milieuprestaties.

Deze internationale norm is van toepassing op organisaties die:

- a) een milieumanagementsysteem willen inrichten, implementeren, onderhouden en verbeteren;
- b) zich ervan willen verzekeren dat zij het door haar opgestelde milieubeleid naleven;
- c) willen aantonen dat zij voldoen aan deze internationale norm door:
  - 1) de naleving ervan zelf vast te stellen en een eigenverklaring uit te geven, of
  - 2) te streven naar bevestiging van de naleving ervan door belanghebbenden van de organisatie, zoals klanten, of
  - 3) te streven naar bevestiging van haar eigenverklaring door een voor de organisatie externe partij, of
  - 4) te streven naar certificatie van haar milieumanagementsysteem door een externe organisatie.

Alle eisen in deze internationale norm zijn bedoeld om te worden opgenomen in een milieumanagementsysteem. De mate van toepassing is afhankelijk van factoren zoals het milieubeleid van de organisatie, de aard van haar activiteiten, producten en diensten, en de locatie waarop en de omstandigheden waarin de organisatie functioneert. Deze internationale norm geeft tevens informatieve richtlijnen voor het gebruik ervan in bijlage A.

2 Normatieve verwijzingen

Er zijn geen normatieve verwijzingen opgenomen.

3 Termen en definities

Voor de toepassing van deze norm gelden de volgende definities.

3.1

auditor

persoon met de bekwaamheid om een audit uit te voeren

[ISO 9000:2000, 3.9.9]

3.2

continue verbetering

zich herhalend proces van verbetering van het **milieumanagementsysteem** (3.8) om verbeteringen te realiseren in de algehele **milieuprestatie** (3.10) in overeenstemming met het **milieubeleid** (3.11) van de **organisatie** (3.16)

OPMERKING Het proces hoeft niet tegelijkertijd bij alle bedrijfsactiviteiten plaats te vinden.